

Landskap: *Halland.* Upptecknat av: *Gunnar Hoberg.*
Härad: *Färgis.* Adress: *Hässelholm.*
Socken: *Köinge.* Berättat av: *Anders Bengtsson.*
Uppteckningsår: *1937.* Född år *69* i

Uppteckningen rör

(*Fiske i Björkasjön*
Beskrivning av båt.)

sid. 1-7.
" 10-14,

Skriv endast på denna sida!

14 sid.

Personalia.

Anders Bengtsson och hans hustru samt
två märkliga katter bo i en liten enkel
stuga vid Björkasjön. Stället heter Sjövik.
Paret, som båda äro infödda halländare,
leva förmodligen uteslutande på fisket i
sjön. De två katterna kunna enligt gum-
man Bengtssons utsägo sjätra gå i sjön
och fånga sig fisk när så önskas!

III 1-6
de katterna

Fiske i Björka Ljön.

En vanlig fiskemetod här är att uppsätta s.k. "stäncty", d.v.s. ståndkrok. Se bifog. skiss. Man sätter ner i sjöbotten en lång stake, c:a 3-4 m. lång. I dess övre ände bindes fast reven, som är löst nerhängande och har en "klymma" av en liten trädgren hängande en bit över vattenytan. På denna klymma visas reven en massa gånger och dras sedan genom ett litet hak i en gremsens ände. Det brukar vara c:a 4 fannar lina som visas kring klymman. Resten av reven hänger så ner fritt i vattnet, slutande med kroken, på vilken sättes en mört el. dyl. som mat.

Man fiskar sedan i Björkasjön med löst utkastade fångstredskap. Man har den frilla kring flytande "kavlingen" eller "vakkaren". Den består av en c:a 35 cm lång stock, c:a 6 cm tjock. Se skiss! På dennaas mitt fastbindes reven, som sedan vrias löst upp till c:a 3-4 alnar återstår, som flyter frill, slutande med kroken. Målk den rappullade revens fästande: man sticker den in under ett av de föregående varven genom denna anordning kan naturligtvis hela revet lätt frigöras när en fisk biter. Fisken rusar i väg, dragande med sig revet sedan rullar upp sig, dragande till slut med sig själva kavlingen.

Den fisker även med "långrev". De har man
6 alnar mellan "tapsarna". Tapsarna själva
äro c:a $1\frac{1}{2}$ aln långa. Krokarna matas,
"ägnas", med mask eller småfisk.

Hjärder kallas av sagemannen för
"märler", men sådana av äldre hemma-
gjord typ finns ej all se. De äro nu alltså
köpta, med mål av stålbråd. De liggas
ut på våren, och sänkas ner på botten, samt
ha en tina upp. Ringarna, på vilka nätet
är spänt, kallas "jorar", och "sä" är den lilla
öppningen i den lilla inre stanten.

Flöten på fisknät, kallas "flä" och göras
av furubark. "Sänken" göras av småsten
inpackad i tygpåse.

Av något större anordningar märkes
"ryssor", de ha tre armar och en strut.
Den mellersta armen kallas "stängegarn" och
är något längre än sidarmarna. Den
går från mitten på öppningen till stranden.
Se skiss! Sidarmarna äro städda snett
ut från öppningen, de äro ungefär 4-5 al-
nar långa. De brukar fortsättas en bit
av armar av snubbskar, nerlagda mellan
många pålar nerlagda i fjöbotten. Dessa
enlisskar användas stundom enbart
i stället för sidarmarna av nåt. Dyliga
enlisskar kallas "stängsel".

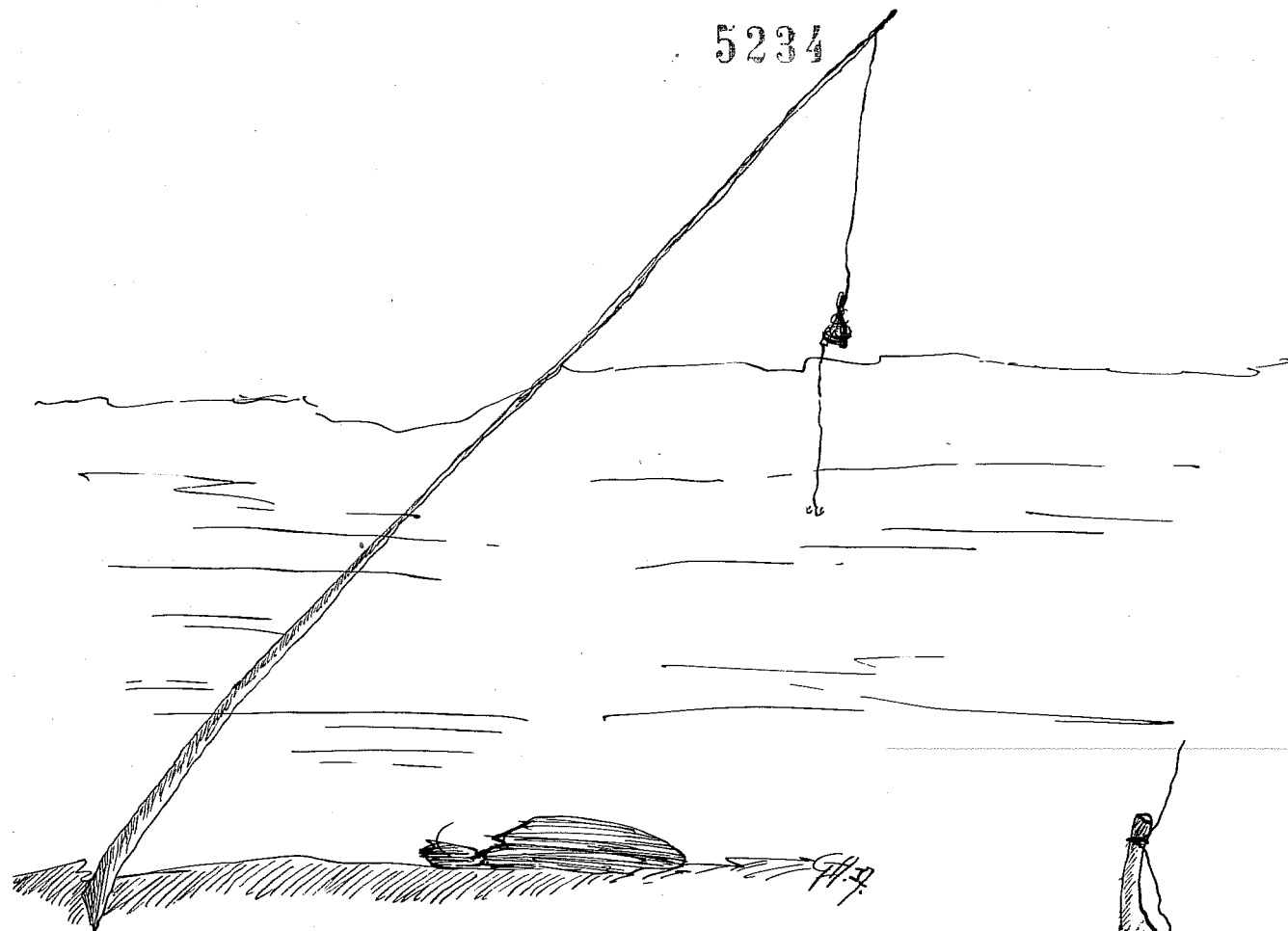
Slutligen användes i Björkasjön också
den vanliga metoden med "vase". Se skissen!
Den byggs av en krets pålar eller stakar,
som slås ner i fjöbotten. Mellan dessa

lägges på mer ris av nästan vad slag
som helst, men gärna björk. Varen lägges
då igen börjar gå bort. I densamma
samlas gärna fisken och kan fångas. Det
är framförallt aborre, som håller till i
ridet.

Anm. Ordet "hämna" var okänt för sagesmannen.

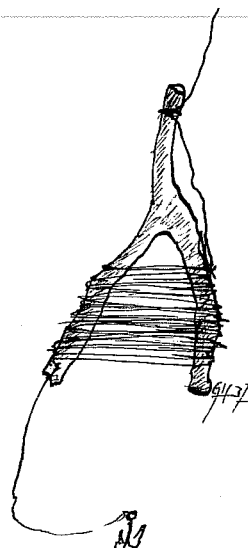
5234

6.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Stännety"

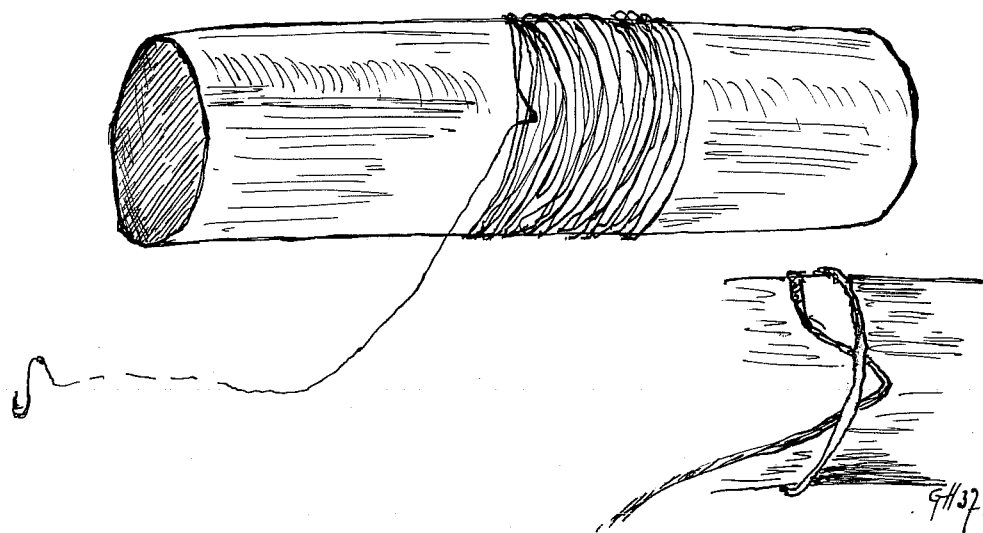
Skiss enl. Sagesm. beskrivn.
av G. Höbros 1937.

Skriv endast på denna sida!

5234

7.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Kavling" eller "Vakare"

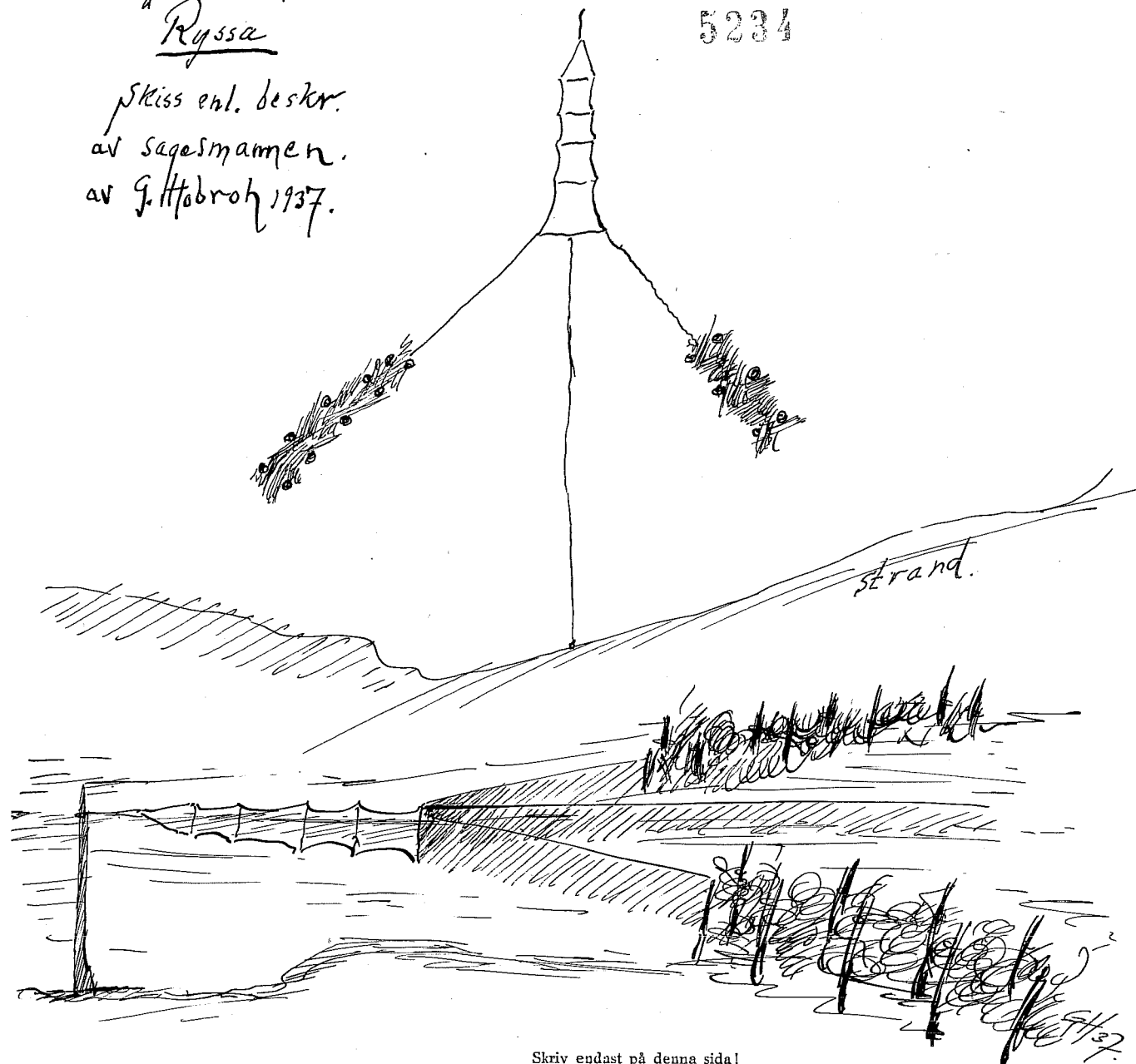
Skiss enl. modell hos sagesmannen
av G. Hobrok 1937.

"Ryssa"

5234

Skiss enl. beskr.
av sagesmannen.
av G. Högberg 1937.

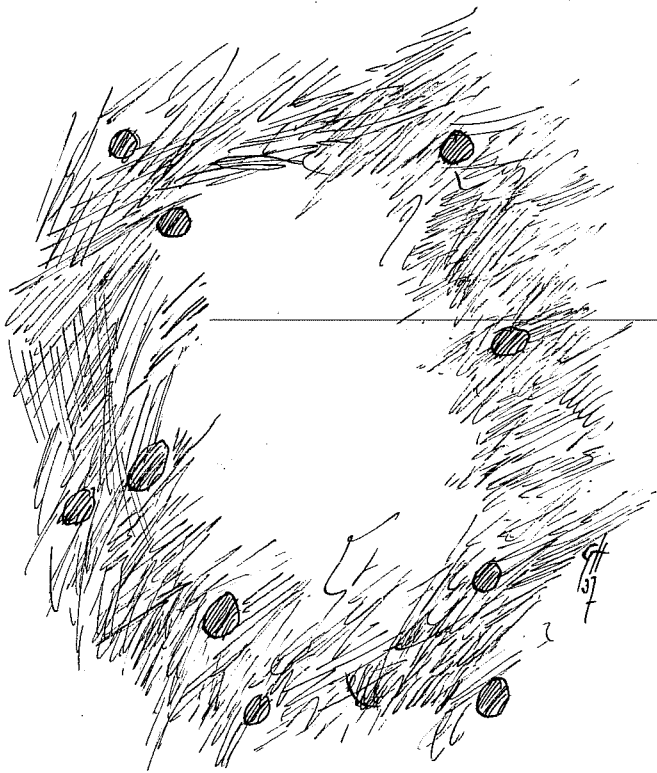
8
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

5234

9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Vase"
sedd ovanifrån
Skiss enl. sagesm. beskr.
av G. Hobro 1937.

Beskrivning av båt.

Båten är av tråtlens vanliga typ, eka.
Den är byggd för tre år sen och spikad
sammans. Den är klackbyggd med tre bord.
Bort en spant finns (ett par rättare!). Sidska
görs av eke eller är hellre eke. Spant
kallas här "knä". På botten, som består
av fyra bräder ligger tre "revlar", korta
fjurstycken, spikade i bottenplankorna.
Lösa säten användes till båten. Botten
är något svängt i längdriktningen.

Båten längd är 3,30 m., bredden i fören
är 0,94 m., bredd vid ertallarna 1,36 m. och
i aktern 1,30 m. Höjden i fören är 0,39 m.,
i aktern 0,37 m.

Se i övrigt uppmätning, ritningar o. foto!

Båt i 5234-hassjön.

1.

2.

3.

11.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

5.

6.

Skriv endast på denna sida!

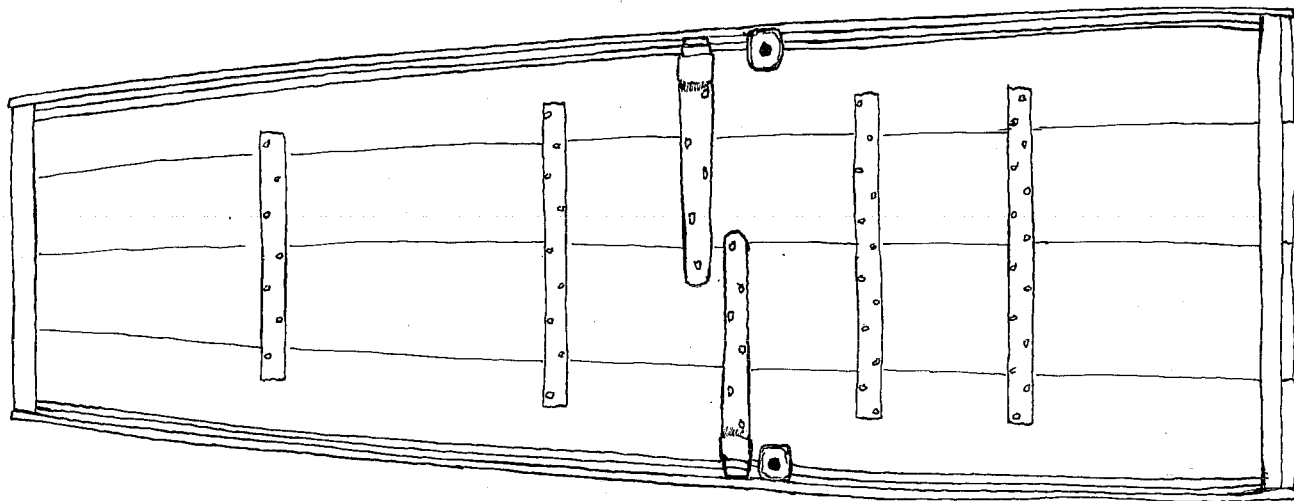
Båt i Björkasjön. 5234

Planmätning.
av G. Högroth 1937.

Skala 1:20.

12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

G/H 37

G/H 37

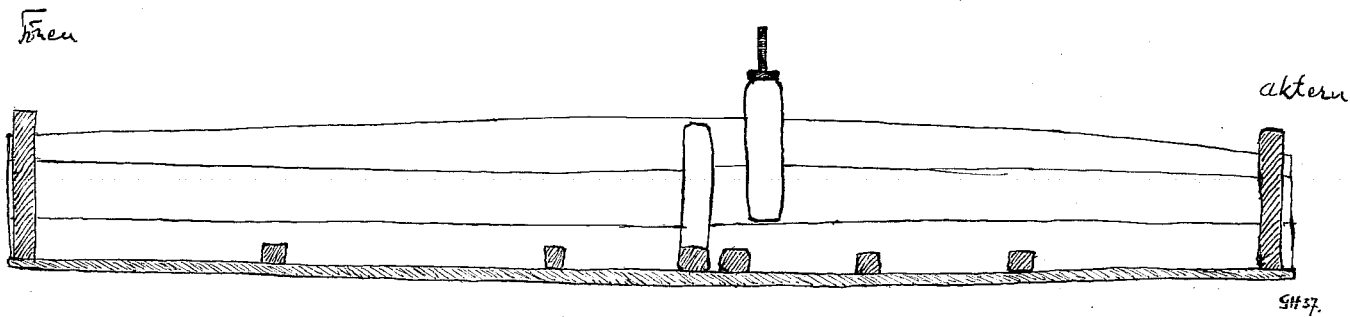
åra.

Skriv endast på denna sida!

Båt i Björkasjön. 5234

Långdsektion.
av J. Hobrohn 1937.

Skala 1:20.

13
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

5234

Båt i Björkasjön.

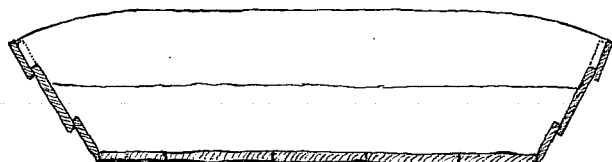
sektion: fören (A).

aktern (B).

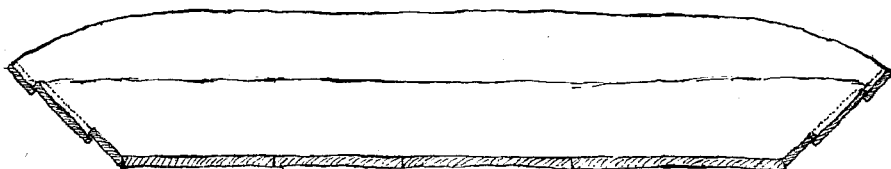
av G. Hobrok 1937.

skala 1:20.

14.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A.

B.

anm. De prickade partierna intill de övre borden på båtens insida
ange små, i genoms. trekant. träbitar till tätning.

Skriv endast på denna sida!